

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ NAZİRLƏR KABİNETİ

AZƏRBAYCAN HƏMKARLAR İTTİFAQLARI KONFEDERASIYASI

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SAHİBKARLAR (İŞƏGÖTÜRƏNLƏR) TƏŞKİLATLARININ MİLLİ KONFEDERASIYASI

Q Ə R A R

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti, Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyası və Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatlarının Milli Konfederasiyası arasında 2020-2022-ci illər üçün Baş Kollektiv Sazişin bağlanması haqqında

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti, Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyası və Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatlarının Milli Konfederasiyası **qərara alırlar:**

Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsinin 36-cı maddəsinə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti, Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyası və

Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatlarının Milli Konfederasiyası arasında 2020-2022-ci illər üçün Baş Kollektiv Saziş bağlanılsın (əlavə olunur).

Azərbaycan Respublikasının
Baş Naziri

Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları
Konfederasiyasının sədri

Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar
(İşəgötürənlər) Təşkilatlarının Milli
Konfederasiyasının prezidenti

Əli Əsədov

Səttar Mehbalıyev

Məmməd Musayev

Bakı şəhəri, 19 mart 2020-ci il

№ 99

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti, Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyası və Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatlarının Milli Konfederasiyası arasında 2020-ci il 19 mart tarixli 99 nömrəli Qərarla **bağlanılmışdır**.

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti, Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyası və Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatlarının Milli Konfederasiyası arasında 2020-2022-ci illər üçün

BAŞ KOLLEKTİV SAZIŞ

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti, Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyası və Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatlarının Milli Konfederasiyası (bundan sonra - Tərəflər) Azərbaycan Respublikasının bağladığı və ya tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrə, Beynəlxalq Əmək Təşkilatının konvensiyalarına, digər beynəlxalq hüquq normalarına və Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə əsaslanaraq, 2020-2022-ci illər üçün sosial iqtisadi və əmək münasibətləri üzrə razılaşdırılmış mövqelərini və birgə fəaliyyətini müəyyən edən Baş Kollektiv Saziş (bundan sonra - Saziş) bağlayırlar.

Tərəflər hesab edirlər ki, Azərbaycan Respublikasında uğurla həyata keçirilən islahatlar nəticəsində sosialyönlü, dünya təsərrüfat sistemində inteqrasiya olunan milli iqtisadiyyatın formalaşması, makroiqtisadi sabitliyin qorunub saxlanması, iqtisadiyyatın diversifikasiyası, qeyri-neft sektorunun və regionların inkişafının sürətləndirilməsi, sahibkarlığa dövlət dəstəyinin gücləndirilməsi ölkədə yoxsulluq və işsizlik səviyyəsinin nəzərəcarpacaq dərəcədə azaldılmasına, əhalinin məşğulluğunun təmin olunmasına, yeni iş yerlərinin açılmasına, gəlirlərin artırılmasına və vətəndaşların maddi rifah halının yaxşılaşdırılmasına, sosial cəhətdən həssas əhali qruplarının sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə yönəldilən sosial-iqtisadi siyasətdir və bu hədəflərin reallaşdırılması Sazişin prioritet məqsədlərini təşkil edir.

Saziş sosial tərəfdaşlıq sisteminin tərkib hissəsidir və sahə tarif sazişlərinin işlənməsi və bağlanması üçün əsas təşkil edir.

Tərəflər qarşılıqlı əlaqələrin sosial tərəfdaşlıq prinsipləri əsasında inkişaf etdirilməsinə, sosial-əmək münasibətlərinin sosial dialoq, kollektiv müqavilələr və sazişlər vasitəsilə tənzimlənməsinə çalışacaqlarını və bu Sazişlə müəyyən edilən öhdəlik və sövdələşmələrə riayət edəcəklərini bəyan edirlər.

1. İqtisadi siyasət sahəsində

1.1. Tərəflər hesab edirlər ki, yaxın gələcəkdə dövlətin sosial-iqtisadi siyasəti iqtisadi inkişafın dayanıqlılığının, istehsalatın modernləşdirilməsinin və rəqabət qabiliyyətinin yüksəldilməsi, innovasiya fəallığının və insan kapitalına investisiyalar qoyulmasının stimullaşdırılması, vətəndaşların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi, yeni layiqli iş yerlərinin yaradılması, yoxsulluğun azaldılması, əhalinin rifahının artırılması əsasında təmin edilməsinə istiqamətləndirilməlidir.

1.2. Bu məqsədlə Tərəflər aşağıdakı öhdəliklərin yerinə yetirilməsini öz üzərlərinə götürürlər:

1.2.1. milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritələrində nəzərdə tutulmuş qeyri-neft sektorunun davamlı və rəqabətqabiliyyətli inkişafını davam etdirmək;

1.2.2. iqtisadiyyatın, o cümlədən xidmət sahələrinin modernləşdirilməsinə kömək etmək;

1.2.3. iqtisadiyyatın innovativ inkişaf modelinə keçidini sürətləndirmək;

1.2.4. iqtisadiyyatın yüksək texnoloji və infrastruktur sahələrinin inkişaf etdirilməsinə diqqəti artırmaq;

1.2.5. iqtisadiyyatın prioritet sahələrinin dəstəklənməsi üzrə kompleks tədbirləri həyata keçirmək;

1.2.6. sosial-iqtisadi inkişafın və dövlət büdcəsinin ortamüddətli proqnozlaşdırma sistemini təkmilləşdirmək, onun keyfiyyətini artırmaq;

1.2.7. Milli inkişaf prioritetlərinin Dayanıqlı İnkişaf Gündəliyinin məqsəd, hədəf və göstəricilərinə uyğunlaşdırılması prosesinin həyata keçirilməsini sürətləndirmək, bu prosesdə regionların iştirakını gücləndirmək və uğurlu nümunələr yaratmaq üçün model regionlar formalaşdırmaq;

1.2.8. bazar iqtisadiyyatı şəraitində istehsal həcmünün artırılmasında və yeni iş yerlərinin yaradılmasında əsas amil olan mikro, kiçik və orta sahibkarlıq subyektləri üçün dövlətin maliyyə

dəstəyini davam etdirmək, bu dəstəyi daha səmərəli təşkil etmək məqsədilə dövlət-sahibkar münasibətlərinin digər institusional mexanizmlərini daha da təkmilləşdirmək, dövlət satınalmalarında onların iştirakını təşviq edən qanunvericilik və tənzimləmə çərçivəsini yaratmaq;

1.2.9. yerli məhsulun istehsal həcmi, əməyin səmərəliliyini, malların keyfiyyətini və rəqabət qabiliyyətini yüksəltmək məqsədilə yerli istehsalçılara hərtərəfli yardımı artırmaq, qanunvericilik və beynəlxalq hüquq normaları əsasında daxili və xarici bazarlarda ölkənin yerli istehsalçılarının mənafeələrini müdafiə etmək, istehsal olunmuş hazır məhsulun dünya bazarlarına ixracını stimullaşdıran tədbirlər sistemini gücləndirmək, bu sahədə hesabatlılığı təmin etmək üçün “Xarici ölkələrə ixrac missiyalarının və Azərbaycan ərazisinə alıcı missiyalarının təşkilinə, xarici bazarların araşdırılması və marketinq fəaliyyətinə, “Made in Azerbaijan” brendinin xarici bazarlarda təşviqinə, yerli şirkətlərin ixracla bağlı beynəlxalq sertifikat almasına, ixracla əlaqəli tədqiqat-inkişaf proqram və layihələrinə çəkilən xərclərin dövlət büdcəsi hesabına ödənilən hissəsinin müəyyənləşdirilməsi və ödənilmə mexanizminin tənzimlənməsi Qaydası”nın təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 5 oktyabr tarixli 1063 nömrəli Fərmanının icrası barədə hökumət tərəfindən illik hesabatların Sosial və İqtisadi Məsələlər üzrə Üçtərəfli Komissiyaya (bundan sonra – Üçtərəfli Komissiya) təqdim edilməsini təmin etmək;

1.2.10. “Azərbaycanda rəqəmsal iqtisadiyyat” dövlət proqramını hazırlayıb qəbul etmək;

1.2.11. Dayanıqlı İnkişaf Gündəliyinin icrası “heç kimin geridə qalmaması” prinsipinə əsaslanaraq ictimai maarifləndirmənin aparılması, maraqlı tərəflərin, o cümlədən sosial tərəfdaşların, vətəndaşların, vətəndaş cəmiyyəti, biznes sektoru və KİV-in geniş cəlb edilməsini davam etdirmək;

1.2.12. iqtisadiyyatın bütün sahələrində müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi üzrə tədbirləri davam etdirmək;

1.2.13. qeyri-formal iqtisadiyyatın leqallaşdırılması istiqamətində tədbirləri həyata keçirmək, qeyri-formal məşğulluqdan formal məşğulluğa keçid istiqamətində addımların koordinasiyasını təmin etmək;

1.2.14. korrupsiya əleyhinə fəaliyyəti gücləndirmək;

1.2.15. əhalinin, o cümlədən gənclərin və qadınların sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmaları üçün səyləri artırmaq, bu istiqamətdə müştərək layihələr həyata keçirmək;

1.2.16. təbii inhisarçıların xidmətlərinə və məhsullarına qoyulan qiymətlərə (tariflərə) yenidən baxılması prosesində üçtərəfli məsləhətləşmələrdən istifadə etmək;

1.2.17. geni dəyişdirilmiş məhsulların və saxta malların ölkəyə gətirilməsinin qarşısını almaq, ərzaq və qeyri-ərzaq mallarının keyfiyyəti üzərində dövlət nəzarətini gücləndirmək;

1.2.18. Azərbaycan Respublikası İpoteka və Kredit Zəmanət Fondunun vəsaitləri hesabına ipoteka kreditlərinin verilməsi şərtlərinin sadələşdirilməsi ilə bağlı müvafiq tədbirlər görmək;

1.2.19. institusional, idarəetmə və struktur islahatlarını davam etdirmək;

1.2.20. inflyasiyanın birrəqəmli səviyyədə saxlanılması məqsədilə müvafiq tənzimləmə üsullarından fəal istifadə etmək;

1.2.21. ölkənin qeyri-neft sektoruna xarici investisiyaların miqyasını daha da genişləndirmək məqsədilə xarici investorlar üçün stimullaşdırıcı mexanizmlər üzrə təkliflər hazırlamaq;

1.2.22. Azərbaycan Respublikasının Rəqabət Məcəlləsinin qəbul olunmasının sürətləndirilməsi, Azərbaycan Respublikasının "İnvestisiya fəaliyyəti haqqında", "Xarici investisiyaların qorunması haqqında" qanunlarının təkmilləşdirilməsi və ya yenidən hazırlanması üçün təsirli tədbirlər görmək;

1.2.23. idxalı əvəz edəcək və ixracıya məhsulların istehsalını və ixracını stimullaşdıran tədbirləri həyata keçirmək;

1.2.24. ölkə iqtisadiyyatının qeyri-neft sektorunun, o cümlədən turizmin inkişafını davam etdirmək;

1.2.25. mənzil-kommunal təsərrüfatı sahəsində islahatları gücləndirmək və bu sahədə çalışan işçilərin maaşlarının ölkə üzrə orta aylıq əməkhaqqı səviyyəsinə yaxınlaşdırılması istiqamətində tədbirləri davam etdirmək;

1.2.26. MDB ölkələrində valyutaların alıcılıq qabiliyyətinin pariteti əsasında beynəlxalq müqayisələrin aparılmasını nəzərdən keçirmək;

1.2.27. bölgələrdə kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı ilə əlaqəli prosesləri, aqrotexniki və logistika, sanitariya və fitosanitar, marketinq və digər xidmətləri vahid məkanda birləşdirən aqroparkların yaradılmasını davam etdirmək;

1.2.28. subsidiyaların verilməsi prosesinin təkmilləşdirilməsi, sığortaolunma mexanizminin yaxşılaşdırılması istiqamətində görülən işləri davam etdirmək;

1.2.29. bələdiyyələrin maliyyə bazasının möhkəmləndirilməsi və bələdiyyə müəssisələrinin yaradılması üçün dövlətin maliyyə dəstəyini artırmaq;

1.2.30. kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarının topdan və pərakəndə satış bazarlarına çıxış imkanlarını genişləndirmək;

1.2.31. fermerlərə informasiya-məsləhət xidmətinin səmərəli təşkili sahəsində görülən işləri davam etdirmək;

1.2.32. kənd təsərrüfatında rəqabətqabiliyyətli irimiqyaslı kooperasiyaların yaradılmasına dövlət dəstəyini gücləndirmək;

1.2.33. infrastruktur layihələri çərçivəsində kənd yollarının təmiri və yenidən qurulması işlərini davam etdirmək;

1.2.34. istifadə olunmayan kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqların yenidən dövriyyəyə qaytarmaq, torpaqlardan yerli şəraitə uyğun səmərəli istifadə etmək üçün təsirli tədbirlər görmək;

1.2.35. özəl "Fermer mağazaları", "yaşıl marketlər" və topdansatış mərkəzlərini genişləndirmək;

1.2.36. azad iqtisadi zonaların yaradılması istiqamətində səyləri gücləndirmək;

1.2.37. "Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi" ilə müəyyən edilmiş strateji hədəflər üzrə tədbirlərin icrasını, o cümlədən kənd yerlərində əhalinin peşə hazırlığının gücləndirilməsi, məşğulluğunun artırılması, habelə toxumçuluğun, baramaçılığın və arıçılığın inkişaf etdirilməsi sahəsində tədbirləri davam etdirmək;

1.2.38. kənd təsərrüfatının inkişafı baxımından mövcud qanunvericiliyi təkmilləşdirmək, stimullaşdırma mexanizmlərini hazırlamaq və bu sahədə ictimai məlumatlandırma tədbirlərini həyata keçirmək;

1.2.39. ərzaq təhlükəsizliyi üzrə ixtisaslaşdırılmış informasiya və monitoring sistemini yaratmaq, ərzaq təhlükəsizliyi ilə bağlı məlumatları toplamaq, vahid məlumat bazasında sistemləşdirilməsini təmin etmək;

1.2.40. kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçılarının sığorta xidmətindən istifadə səviyyəsini yüksəltmək;

1.2.41. kənd təsərrüfatı və ərzaq məhsulları istehsalçılarının bazara çıxış imkanlarını genişləndirmək və bu istiqamətdə süni

maneələrin aradan qaldırılması baxımından kənd təsərrüfatı məhsulları üzrə bazar infrastrukturunu inkişaf etdirmək;

1.2.42. yem təminatının vəziyyətini daha da yaxşılaşdırmaq üçün təkrar əkinin həyata keçirilməsini stimullaşdırmaq məqsədilə görülən tədbirləri davam etdirmək;

1.2.43. aqrar sahədə kadr hazırlığı və təminatı sistemini təkmilləşdirmək, gənclərin kənd təsərrüfatı təmayüllü ixtisas və texniki peşə hazırlığı sahəsində görülən işləri davam etdirmək;

1.2.44. kənd təsərrüfatı istehsalının ekoloji normalara uyğunluğunu təmin etmək, kənd təsərrüfatında zəhərli kimyəvi maddələrin tətbiqinin məhdudlaşdırılması ilə bağlı tənzimləyici tədbirləri həyata keçirmək;

1.2.45. kənd təsərrüfatı sahəsində çalışan işçilərin sağlamlığının mühafizəsi və onlara göstərilən tibbi xidmətin "Tibbi sığorta haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun yerlərdə tətbiqini gücləndirmək;

1.2.46. Ümumdünya Ticarət Təşkilatına (ÜTT) qəbulla bağlı danışıqlarda yerli kənd təsərrüfatı və ərzaq məhsulları istehsalçılarının maraqlarını qorumaq;

1.2.47. kənd təsərrüfatında məhsul istehsalının artırılması üçün keyfiyyətli bioloji gübrə və bitki mühafizə vasitələrindən istifadəni gücləndirmək;

1.2.48. kənd əhalisinin qeyri-kənd təsərrüfatı sahələrində məşğulluğunu stimullaşdırmaq, gəlir əldə etmə imkanlarını yaxşılaşdırmaq və məşğulluq səviyyəsinin yüksəldilməsi məqsədilə alternativ fəaliyyət sahələrini inkişaf etdirmək;

1.2.49. maliyyə-kredit sistemində şəffaflığın qorunması üçün dövlət və ictimai nəzarəti gücləndirmək.

1.3. Tərəflər iqtisadiyyatın bütün sahələrində Ümumi Daxili Məhsulun real artım göstəricilərinin proqnozlaşdırılmasını zəruri hesab edirlər.

2. Əməyin ödənilməsi, əhalinin gəlirləri və həyat səviyyəsi

2.1. Tərəflər qeyd olunan müddətdə işçinin əmək hüququnu təmin edən kompleks tədbirlərin işlənilməsini və həyata keçirilməsini, real əməkhaqqının artırılmasını, əhalinin həyat səviyyəsinin yaxşılaşdırılmasını və gəlirlər siyasətinin təkmilləşdirilməsini zəruri hesab edirlər.

2.2. Bu məqsədlə Tərəflər əməyin təşkilinin təkmilləşdirilməsi, işçilərin ixtisas dərəcələrinin artırılması, əməyin məhsuldarlığının yüksəldilməsi məqsədilə aşağıdakı öhdəliklərin yerinə yetirilməsini öz üzərlərinə götürürlər:

2.2.1. Beynəlxalq Əmək Təşkilatı ilə əməkdaşlıq çərçivəsində layiqli əmək üzrə ölkə proqramının icrasını təmin etmək;

2.2.2. Vahid Tarif Cədvəlinin təkmilləşdirilməsi prosesini davam etdirmək;

2.2.3. gender bərabərliyini təmin etmək, kişi və qadın işçilər üçün bərabər məşğulluq imkanlarının yaradılması məqsədilə əmək qanunvericiliyini beynəlxalq normalara uyğun olaraq təkmilləşdirmək;

2.2.4. qeyri-formal məşğulluğun qarşısını almaq məqsədilə işçiləri əmək müqaviləsi (kontraktı) hüquqi qüvvəyə minmədən işə cəlb edən və onlara qeyri-rəsmi ödənişlər verən işəgötürənlər üzərində sosial tərəfdaşların birgə nəzarətini gücləndirmək;

2.2.5. müəssisə və təşkilatlarda əməyin normalaşdırılması istiqamətində aparılan işlərə diqqəti artırmaq;

2.2.6. istehsal olunan məhsulun maya dəyərində əməyin ödənilməsinin payına dair təhlillər aparmaq;

2.2.7. büdcədən maliyyələşdirilən sahələrdə çalışan işçilərin əməyinin ödəniş sisteminin bərabər dəyərli əməyə görə bərabər haqq verilməsi prinsipi əsasında təkmilləşdirmək, əməyin ödəniş sistemlərində eyni peşə və vəzifələr üzrə tarif (vəzifə) maaşları arasında əməyin nəticələri ilə bağlı olmayan fərqlənmələri aradan qaldırmaq;

2.2.8. minimum istehlak büdcəsinin hesablanmasına dair məsləhətləşmələr aparmaq;

2.2.9. qadın əməyinin tətbiqi qadağan edilən iş yerlərinin siyahısına yenidən baxılması və bu iş yerlərinin azaldılması və Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsinin 241-ci maddəsində dəyişiklik edilməsi istiqamətində müvafiq işlər aparmaq;

2.2.10. dövlət qulluqçularının layiqli həyat səviyyəsini təmin etmək, dövlət orqanlarının qulluq keçməyə və səriştələrin yüksəldilməsinə marağını artırmaq və dövlət qulluqçularının xidməti fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi əsasında onların əməyinin ödəniş sistemini tənzimləmək məqsədilə qanunvericilik aktlarını təkmilləşdirmək;

2.2.11. həyat səviyyəsinin çevik şəkildə ölçülməsi və ona təsir edən faktorların təhlili üçün müvafiq mexanizmləri yaratmaq və inkişaf etdirmək.

3. Əmək bazarının inkişafı və əhalinin məşğulluğunun təminatı

3.1. Tərəflər hesab edirlər ki, iqtisadiyyatın modernləşdirilməsi və innovasiyalı inkişafı ixtisaslı işçilərə tələbatın formalaşdırılması, yüksək məhsuldarlıq, təhlükəsiz əmək şəraiti və layiqli əməkhaqqı ilə səciyyələnən səmərəli iş yerlərinin yaradılması ilə müşayiət olunmalıdır. Bu proseslər əhalinin məşğulluğu və insan resurslarının inkişafı sahəsində məqsədyönlü dövlət siyasəti ilə və sosial tərəfdaşların qarşılıqlı əməkdaşlığı şəraitində aşağıdakı istiqamətlərdə tədbirlər həyata keçirməklə dəstəklənməlidir:

3.1.1. əmək və məşğulluq sahəsində dövlət siyasətinin səmərəliliyinin artırılması, beynəlxalq standartlara və milli prioritetlərə əsaslanaraq qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi;

3.1.2. əmək bazarının təhlili məqsədilə mövcud informasiya sisteminin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi, informasiya sistemində əmək bazarının monitorinqi və proqnozlaşdırılması üzrə elementlərin daxil edilməsi;

3.1.3. əmək bazarında işçi qüvvəsinin keyfiyyətinin davamlı inkişaf edən iqtisadiyyatın tələblərinə uyğunlaşdırılması, müasir tələblərə cavab verən rəqabətə davamlı kadr potensialının formalaşdırılması, peşə təhsili sisteminin təkmilləşdirilməsi, peşə standartlarının, o cümlədən təlim standartlarının hazırlanması;

3.1.4. dövlət məşğulluq xidmətlərinin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması;

3.1.5. əmək miqrasiyasının səmərəliliyinin artırılması;

3.1.6. qeyri-formal məşğulluğun qarşısının alınmasına dair Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən təsdiq edilmiş tədbirlər planının icrasının təmin edilməsi;

3.1.7. əmək münasibətlərinin əsassız olaraq mülki-hüquqi müqavilələrlə rəsmiləşdirilməsi hallarının qarşısının alınması məqsədilə qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi;

3.1.8. əmək qanunvericiliyinə dövlət və ictimai nəzarətin həyata keçirilməsində profilaktik fəaliyyətin və onlayn nəzarət mexanizmlərinin gücləndirilməsi;

3.1.9. əmək ehtiyatlarının səmərəli istifadəsi, əhalinin məşğulluq və sahibkarlıq imkanlarının genişləndirilməsi, inklüziv məşğulluğun stimullaşdırılması, layiqli əməyin dəstəklənməsi, işçi qüvvəsinin rəqabət qabiliyyətinin artırılması istiqamətində tədbirlərin həyata keçirilməsi.

3.2. Bununla əlaqədar Tərəflər aşağıdakı öhdəliklərin yerinə yetirilməsini öz üzərlərinə götürürlər:

3.2.1. gənclərin məşğulluq imkanlarını artırmağa, onların kənd yerlərində çalışmasını həvəsləndirən imtiyazlar sisteminin təkmilləşdirilməsinə, əmək şəraitinin yaxşılaşdırılmasına, həyat səviyyəsinin yüksəldilməsinə, tələbə və şagirdlərin, gənc işçilərin və mütəxəssislərin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə istiqamətləndirilən tədbirləri həyata keçirmək;

3.2.2. ordudan tərxis olunmuş gənclərin əvvəlki iş yerlərinə və vəzifələrinə bərpa olunmasına nəzarəti gücləndirmək, onların peşələrinə uyğun müvafiq işlə təmin olunmasına nail olmaq;

3.2.3. sosial tərəfdaşların əmək qanunvericiliyinin tələblərinə riayət olunmasına nəzarəti gücləndirmək;

3.2.4. əmək bazarının tələblərinə uyğun olaraq, kadr hazırlığının proqnozlaşdırılması sisteminin yaradılmasına dair zəruri tədbirlər görmək;

3.2.5. işçilərin əmək hüquqlarını davamlı surətdə təmin etmək məqsədilə əsassız olaraq müddətli müqavilələrin bağlanılmasına yol verməmək, belə hallara yol verən işəgötürənlərin cərimələnməsinə dair Azərbaycan Respublikasının "Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların tənzimlənməsi və sahibkarların maraqlarının müdafiəsi haqqında" və "Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında" qanunlarının tələbləri nəzərə alınmaqla, qanunvericilikdə müvafiq tədbirləri müəyyən etmək;

3.2.6. gənclərin, həmçinin sosial müdafiəyə xüsusi ehtiyacı olan və işə düzəlməkdə çətinlik çəkən şəxslərin əmək bazarına inteqrasiya olunmasının dəstəklənməsi istiqamətində müvafiq işləri davam etdirmək;

3.2.7. dövlət uşaq müəssisələrində yaşayan valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların oranı tərk etdikdən sonra təhsil almasına və iş yeri ilə təmin olunmasına köməklik göstərmək;

3.2.8. ölkə və regionlar üzrə məşğulluq proqramlarının həyata keçirilməsi üçün ayrılmış vəsaitin səmərəli istifadə olunmasına nəzarəti gücləndirmək;

3.2.9. mövcud iş yerlərinin saxlanılmasını və layiqli yeni iş yerlərinin yaradılmasını təmin edən işəgötürənlər üçün həvəsləndirici tədbirləri genişləndirmək;

3.2.10. əhalinin, xüsusilə işaxtaran və işsiz vətəndaşların məlumatlandırılması istiqamətində reklam-informasiya işini

genişləndirmək, yeni yaradılmış iş yerləri haqqında təfəssilatlı informasiya bazasını yaratmaq və geniş ictimaiyyətə çatdırmaq;

3.2.11. əmək bazarının məşğulluq və işsizlik səviyyəsinin real vəziyyətinin düzgün qiymətləndirilməsi məqsədilə iqtisadi zonalar üzrə təhlil işlərini davam etdirmək;

3.2.12. ali, orta ixtisas, peşə təhsili və ümumi təhsil müəssisələrinin tələbələrinə əmək qanunvericiliyinin əsasları üzrə mühazirələr oxunmasını təşkil etmək;

3.2.13. məşğulluq məsələləri üzrə ölkə regionlarında yaradılmış əlaqələndirmə komitələrinə köməklik göstərmək;

3.2.14. əmək resurslarının daxili ərazi mobilliyini həvəsləndirən stimullar sisteminin gücləndirilməsi sahəsində məsləhətləşmələr aparmaq;

3.2.15. Beynəlxalq Əmək Təşkilatının "Məşğulluğa köməklik və işsizlikdən müdafiə haqqında" 168 nömrəli Konvensiyasının ratifikasiya imkanlarını araşdırmaq;

3.2.16. layiqli əməyin səviyyəsinin öyrənilməsi məqsədilə birgə tədqiqatlar aparmaq;

3.2.17. əməkçi miqrantların hüquqlarının müdafiəsi üzrə dövlətlərarası əməkdaşlığı həyata keçirmək, ölkələrarası sazişlərin bağlanması təcrübəsindən istifadə etmək;

3.2.18. qeyri-formal məşğulluğun və əmək miqrasiyasının real vəziyyətinin öyrənilməsinə və onu yaradan səbəblərin aradan qaldırılmasına, eyni zamanda yaratdığı risklərlə bağlı ictimaiyyətin məlumatlandırılmasına dair işləri davam etdirmək;

3.2.19. sosial infrastrukturyönlü işləri inkişaf etdirmək, xalq tətbiqi sənətinin dirçəldilməsi və inkişafı, turizm istirahət zonalarının yaradılması və bu sahələrə investisiyaların artırılması hesabına əhalinin məşğulluq səviyyəsini artırmaq;

3.2.20. ölkədə əmək bazarında və sosial müdafiə sahəsində mövcud vəziyyətin qiymətləndirilməsi, inkişaf meyillərinin öyrənilməsi, monitorinqlərin həyata keçirilməsi və bu sahələrdə təhlil və proqnozların hazırlanması işində Əmək Bazarı və Sosial Müdafiə Məsələləri üzrə Milli Observatoriyaya hərtərəfli kömək göstərmək;

3.2.21. MDB ölkələri üçün təsdiq olunmuş ümumi əmək bazarının formalaşdırılması və işçi qüvvəsinin miqrasiyasının tənzimlənməsi üzrə tədbirlərdə iştirak etmək;

3.2.22. qeyri-formal məşğulluğun aşkar edilərək qarşısının alınmasında icbari tibbi sığortanın imkanlarından istifadə edilməsi məqsədilə tədbirlər görmək;

3.2.23. qeyri-formal məşğulluğun xarakterik olduğu iqtisadi fəaliyyət sahələrində (pərakəndə ticarət, iaşə, nəqliyyat, turizm xidməti və s.) qeydiyyatsız əmək fəaliyyətinin qarşısının alınması məqsədilə qabaqcıl beynəlxalq təcrübəni öyrənmək və həmin sahələrdə fəaliyyəti gücləndirmək;

3.2.24. beynəlxalq təcrübəyə uyğun olaraq məcburi dövlət sığorta yükünün işəgötürənlər və işçilər arasında optimallaşdırılması üzrə tədbirləri həyata keçirmək;

3.2.25. əmək bazarının təhlili və proqnozlaşdırılması mexanizmlərinin, metodlarının hazırlanması, strateji məşğulluq sahələrinin müəyyən edilməsi və kadr tələbatının proqnozlaşdırılması ilə bağlı tədbirləri həyata keçirmək;

3.2.26. qeyri-formal məşğulluğun aradan qaldırılmasına yönəldilmiş qanunvericiliyin və inzibatçılığın təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər görmək;

3.2.27. qeyri-formal məşğulluqla mübarizədə nəzarət tədbirlərinin gücləndirilməsi, bu sahədə monitoring və təhlil sisteminin yaradılması istiqamətində tədbirləri həyata keçirmək;

3.2.28. işsizlikdən sığorta sisteminin tətbiqinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində tədbirləri həyata keçirmək;

3.2.29. əmək qabiliyyətli şəxslərin işlə təmin edilməsinə yönəldilmiş özünüməşğulluq tədbirlərinin genişləndirilməsi ilə bağlı müvafiq işlər görmək;

3.2.30. aktiv əmək bazarı proqramlarının keyfiyyətini və çeşidini artırmaq, əhatə dairəsini genişləndirmək;

3.2.31. ölkədə əhali sakinliyinin inkişafı və demoqrafiya sahəsində tədqiqatlar aparmaq, proqnozlar hazırlamaq, mükəmməl proqnozlaşdırma metodologiyasını tətbiq etmək və kadr potensialının formalaşdırılması üzrə müvafiq işlər görmək.

4. Sosial müdafiənin gücləndirilməsi istiqamətləri

4.1. Tərəflər Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının sosial müdafiəsi üzrə hüquqlarının təmin edilməsi üçün aşağıda göstərilən tədbirlərin həyata keçirilməsini zəruri hesab edirlər:

4.1.1. əhəlinin sağlamlığının mühafizəsi üzərində ictimai nəzarətin gücləndirilməsi;

4.1.2. İV/QİÇS-ə, şəkərli diabet, hemofiliya, talassemiya, vərəm və digər xroniki xəstəliklərə tutulanların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi istiqamətində tədbirlərin davam etdirilməsi;

4.1.3. məktəbəqədər təhsil müəssisələrində uşaq qidasının keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması məqsədilə müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsinin davam etdirilməsi;

4.1.4. məktəb təilləri zamanı uşaqların istirahətinin səmərəli təşkili və genişləndirilməsi işinin davam etdirilməsi;

4.1.5. iş yerlərində şəxslərin təbii və reproduktiv xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla, müasir tələblərə cavab verə biləcək sanitariya-gigiyena normalarının işlənilib hazırlanması;

4.1.6. işəgötürənlər tərəfindən sığortaolunanlar barədə fərdi uçot haqqında qanunvericiliklə müəyyən olunmuş məlumatların vaxtında verilməsinin təmin edilməsi;

4.1.7. müəssisə, təşkilat və idarələrdə işçilərin məzuniyyət hüququndan istifadə etmələrinə nəzarətin gücləndirilməsi;

4.1.8. əhaliyə şəxsi mənzil tikintisi üçün torpaq sahələrinin ayrılması prosesinin və mənzil tikintisi üçün kreditlərin verilməsi sisteminin təkmilləşdirilməsinə nəzarətin gücləndirilməsi;

4.1.9. güzəştli ipoteka krediti və sosial mənzil almaq hüququ verilən şəxslərin siyahısına səhiyyə işçilərinin əlavə edilməsi;

4.1.10. uşaq əməyinin, məcburi əməyin və insan alverinin aradan qaldırılmasını təmin edən, əmək miqراسiyasını tənzimləyən dövlət sosial proqramlarının dəstəklənməsi, birgə monitorinqlərin təşkil edilməsi;

4.1.11. ölkənin şəhər və rayonlarında məktəbyaşlı uşaqların təhsildən yayınması hallarının üzə çıxarılması, onun səbəblərinin araşdırılması və uşaqların məktəblərə qaytarılması üzrə yerli icra hakimiyyəti, həmkarlar ittifaqı və təhsil orqanlarının nümayəndələrindən ibarət komissiyaların yaradılması;

4.1.12. ali, orta ixtisas və peşə təhsili müəssisələrində təhsilənlərin yataqxana ilə təmin olunması məqsədilə tədbirlərin davam etdirilməsi;

4.1.13. əlilliyi olan şəxslərin stasionar şəraitdə tibbi və sosial reabilitasiyasının genişləndirilməsi;

4.1.14. Azərbaycanın Milli qəhrəmanlarının imtiyazları və güzəştləri haqqında Azərbaycan Respublikası Qanununun qəbul olunmasına dair təkliflərin hazırlanması;

4.1.15. ünvanlı dövlət sosial yardımı və tibbi-sosial ekspertiza xidmətlərinin elektron texnologiyalar üzərində avtomatlaşdırılması işinin təkmilləşdirilməsinin davam etdirilməsi;

4.1.16. sığorta-pensiya sisteminin davamlı və dinamik inkişafına nail olunması məqsədilə islahatların davam etdirilməsi;

4.1.17. işəgötürənlər tərəfindən sosial sığorta haqlarının vaxtında və tam həcmdə köçürülməsi üzərində birgə nəzarətin gücləndirilməsi;

4.1.18. sığorta-pensiya sisteminin maliyyə dayanıqlılığının təmin edilməsi məqsədilə pensiya təminatı sisteminin çoxparametrlı aktuar proqnozlara əsaslanan uzunmüddətli iqtisadi modellər əsasında gəlir və xərclərinin müəyyən edilməsi üzrə işlərin aparılması;

4.1.19. qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş hallarda işçilərin ilkin və dövrü tibbi müayinədən keçirilməsinin təmin edilməsi və bu istiqamətdə nəzarətin gücləndirilməsi;

4.1.20. gender, yaş qrupları, şəhər (rayon, kənd və bölgələr), inzibati rayonlar formasında daha ətraflı statistik məlumatların alınması və analitik potensialın gücləndirilməsi;

4.1.21. uşağın 3 (üç) yaşı tamam olanadək qismən ödənişli sosial məzuniyyətdən istifadə edildiyi müddətin uşağa bilavasitə qulluq edənin əmək və sığorta stajına hesablanması məqsədilə müvafiq qanunvericilikdə dəyişikliklərin edilməsi;

4.1.22. Beynəlxalq Əmək Təşkilatının "Sosial təminatın minimal normaları haqqında" 102 nömrəli Konvensiyasının ratifikasiyasının sürətləndirilməsi;

4.1.23. "Tibbi sığorta haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqinin genişləndirilməsi zərurətini nəzərə alaraq, sığortaolunan şəxslərin sosial mənafeyini qorumaq məqsədilə İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin müvafiq strukturları ilə qarşılıqlı və birgə fəaliyyət göstərilməsi;

4.1.24. müxtəlif kateqoriyalı məşğul şəxslərin məcburi dövlət sosial sığorta sistemi ilə əhatə olunmasının genişləndirilməsi;

4.1.25. əhalinin dispanserizasiyasının keçirilməsinə, sağlamlılığının qorunması və möhkəmləndirilməsinə, o cümlədən bədən tərbiyəsi və idmanın inkişafına birgə nəzarətin gücləndirilməsi;

4.1.26. "Sosial sığorta haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun təkmilləşdirilməsi ilə bağlı təkliflərin hazırlanması;

4.1.27. üç yaşınadək uşağa qulluqla əlaqədar verilən müavinətin artırılması ilə bağlı müvafiq tədbirlərin görülməsi;

4.1.28. pensiya təminatı zamanı vətəndaşlara göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin yüksəldilməsi və şəffaflığın artırılması məqsədilə innovativ həllərin tətbiqi dairəsinin gücləndirilməsi və elektron xidmətlərə keçidin sürətləndirilməsi;

4.1.29. əmək pensiyasının sığorta hissəsinə və qulluq stajına görə əmək pensiyasına əlavələrlə əlaqədar “Əmək pensiyaları haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun təkmilləşdirilməsi;

4.1.30. əlilliyi olan şəxslərin digər şəxslərlə bərabər səviyyədə əmək fəaliyyəti ilə məşğul olmaq, o cümlədən inklüziv və müyəssər iş şəraitində işləmək hüququnun təmin edilməsi;

4.1.31. əmək münasibətlərində əlilliyə görə birbaşa və ya dolayisilə ayrı-seçkiliyə yol verilməməsi, habelə kollektiv və əmək müqavilələrində digər işçilərlə münasibətdə əlilliyi olan şəxslərin əmək hüquqlarının məhdudlaşdırılması hallarına yol verilməməsi;

4.1.32. müəssisənin ləğv edilməsi halları istisna olmaqla, müddətindən asılı olmayaraq, reabilitasiya müəssisəsində və digər reabilitasiya subyektlərində müalicə keçən əlilliyi olan şəxslərlə bağlanmış əmək müqaviləsinin işəgötürən tərəfindən ləğv edilməsi hallarının qarşısının alınması;

4.1.33. “Məşğulluq haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq, kvota üzrə müəyyən edilmiş iş yerlərinə sosial müdafiəyə xüsusi ehtiyacı olan və işə düzəlməkdə çətinlik çəkən şəxslərin məşğulluq qurumları və ya “DOST” mərkəzlərinin göndərişi ilə işə qəbul olunmasının təmin edilməsi, habelə sosial müəssisələrin və kvotadan əlavə iş yerlərinin yaradılması sahəsində tədbirlərin görülməsi;

4.1.34. əlilliyi olan şəxslərin özünüməşğulluğunun təşkili istiqamətində beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığın genişləndirilməsi;

4.1.35. kvota üzrə məşğulluq qurumları və ya “DOST” mərkəzləri tərəfindən göndərilmiş əlilliyi olan şəxsləri, kvota üzrə müəyyən olunmuş iş yerlərinə qəbul etməyən işəgötürənlərin qanunla müəyyən edilmiş məsuliyyətə cəlb edilməsi;

4.1.36. istehsalatda bədbəxt hadisələr və ya peşə xəstəliyi səbəbindən əlilliyi olan işçilərin arzusu ilə Fərdi Reabilitasiya Proqramına uyğun olaraq, təqsirkar işəgötürən tərəfindən əlilliyi olan şəxslərin iş yerlərinin standartları nəzərə alınmaqla iş yerləri ilə təmin edilməsi;

4.1.37. əlilliyi olan işçilərin əməyinin tətbiqi, əmək şəraitinin xüsusiyyətləri, əməkhaqqı, iş və istirahət vaxtı, məzuniyyət müddəti və əmək münasibətlərinin Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsi ilə tənzimlənməsinə nəzarətin gücləndirilməsi;

4.1.38. əlilliyi olan şəxslərin iş yerinin onların istifadəsi üçün uyğunlaşdırılması məqsədilə şəxslərin tələbatına uyğun iş yerləri ilə

təmin edilməsi və ağılabatan uyğunlaşdırma tədbirlərinin işəgötürənlər tərəfindən həyata keçirilməsi;

4.1.39. inklüziv məşğulluğun və əlilliyi olan şəxslərin məşğulluq imkanlarının genişləndirilməsi, onların əmək bazarına bərabərhüquqlu inklüzisiyası istiqamətində investisiya proqramlarının tətbiq edilməsi.

5. Əmək hüquqlarının müdafiəsi, əməyin mühafizəsi, texniki və ekoloji təhlükəsizlik

5.1. Əmək hüquqlarının müdafiəsini, əməyin mühafizəsini, texniki və ekoloji təhlükəsizliyi əməkdaşlığın əsas istiqamətlərindən biri kimi qiymətləndirərək, Tərəflər aşağıdakı öhdəliklərin yerinə yetirilməsini öz üzərlərinə götürürlər:

5.1.1. içməli su, onun təchizatı və keyfiyyəti barədə qanun layihəsinin qəbul edilməsinə nail olmaq;

5.1.2. əməyin təhlükəsizliyi və sağlamlaşdırılması sahəsində əsas məqsədlərə çatmaq üçün "Azərbaycan Respublikasında əməyin təhlükəsizliyi və sağlamlaşdırılması üzrə Milli Strategiya"nın qəbul edilməsini sürətləndirmək;

5.1.3. tikintidə təhlükəsizlik norma və qaydalarını tənzimləyən normativ hüquqi sənədin layihəsini hazırlamaq;

5.1.4. əmtəələrin istehsalı, işlərin (xidmətlərin) görülməsi zamanı istifadəsi qadağan olunan kimyəvi, radioaktiv və digər yüksək təhlükə mənbəli maddələrin siyahısını hazırlamaq;

5.1.5. əməyin mühafizəsi üzrə mütəxəssislərin hazırlanması, ixtisaslarının artırılması, təcrübə mübadiləsinin aparılması üçün şərait yaratmaq;

5.1.6. əməyin mühafizəsi tələblərinin gücləndirilməsi məqsədilə əmək qanunvericiliyinin təkmilləşdirilməsi üzrə təkliflər hazırlamaq;

5.1.7. "Əməyin mühafizəsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun layihəsini hazırlamaq;

5.1.8. əmək şəraiti zərərli və təhlükəli olan istehsalatlarda işləyənlər üçün kollektiv və fərdi mühafizə vasitələri istehsalının imkanlarını araşdırmaq;

5.1.9. iş yerlərində, o cümlədən sənaye müəssisələrində insanların sağlamlığının qorunması məqsədilə ekoloji təhlükəsizliyi təmin etmək;

5.1.10. əməyin təhlükəsizliyi normaları və standartları üzrə milli informasiya sistemini yaratmaq;

5.1.11. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq, işgötürən tərəfindən işçilərin istehsalatda bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri nəticəsində peşə əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarından icbari sığortalanmasını təmin etmək;

5.1.12. işçilərə bədən tərbiyəsi və idmanla, o cümlədən iş rejimi şəraitində və işdən sonrakı reabilitasiya və peşəkar-tətbiqi məşqlərlə məşğul ola bilmələri üçün lazımi şərait yaratmaq;

5.1.13. işçilərə və onların ailə üzvlərinə bədən tərbiyəsi və idmanla məşğul olmaq üçün balanslarında olan idman obyektləri və bazalarını təmənnəsiz təqdim etmək, bu idman obyektlərinin və bazaların saxlanılmasını təmin etmək;

5.1.14. işçilərə əmək qabiliyyətlərinin yüksəldilməsi və sağlamlılıqlarının möhkəmləndirilməsi məqsədilə istirahət evlərinə, turist bazalarına və sanatoriya-kurort müəssisələrinə müvafiq göndərişlər (yollayışlar) vermək;

5.1.15. Beynəlxalq Əmək Təşkilatının “Əməyin təhlükəsizliyi və gigiyenası haqqında” 155 nömrəli, “Kənd təsərrüfatında əməyin təhlükəsizliyi və gigiyenası haqqında” 184 nömrəli, “Əmək təhlükəsizliyinin və gigiyenasının təmin edilməsinin əsasları haqqında” 187 nömrəli Konvensiyaların ratifikasiya imkanlarını araşdırmaq;

5.1.16. idarə, müəssisə və təşkilatlarda çalışan işçilərin asudə vaxtlarının səmərəli təşkili üçün davamlı olaraq mədəni-kütləvi, sosial, turizm-ekskursiya və idman tədbirlərində onların iştirakını təmin etmək;

5.1.17. işçilərin, xüsusilə gənclərin əmək qanunvericiliyi və əməyin mühafizəsi norma və qaydaları barədə mütəmadi məlumatlandırılması məqsədilə respublikanın müxtəlif bölgələrində regional xarakterli seminarlar keçirmək;

5.1.18. idarə, müəssisə və təşkilatlar tərəfindən əmək hüquqlarının müdafiəsi, əməyin mühafizəsi, texniki və ekoloji təhlükəsizlik qaydalarına əməl olunması məqsədilə Sazişin qüvvədə olduğu müddətdə həmkarlar ittifaqı təşkilatının nümayəndəsinin də daxil olduğu komissiyalar yaradılmaqla, bu sahədə tənzimləməni həyata keçirmək;

5.1.19. əhalinin sağlamlığının və ətraf mühitin qorunması məqsədilə yaşlılıqlar salmaq və onlara qulluq etmək, ərazilərin məişət tullantılarından təmizlənməsi üçün əmək kollektivlərinin iməciliklərini təşkil etmək;

5.1.20. “Beynəlxalq Əmək Təşkilatının Transmilli Şirkətlər və Sosial Siyasət üzrə Prinsiplərin Üçtərəfli Bəyannaməsi”nə əsasən transmilli şirkətlərdə, xarici sərmayə ilə işləyən və müştərək müəssisələrdə çalışan işçilərin əmək və sosial-iqtisadi hüquqlarının qorunması ilə bağlı birgə iş aparmaq.

6. Sosial partnyorluq və Tərəflərin fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi

6.1. Tərəflər hesab edirlər ki, sosial tərəfdaşlığın inkişaf etdirilməsi, əsas sosial və iqtisadi məsələlər, əmək münasibətlərinin tənzimlənməsi üzrə qərarlar qəbul edilərkən, sosial partnyorluğun imkanlarından daha səmərəli istifadə olunması zəruridir.

6.2. Bu məqsədlə Tərəflər aşağıdakı öhdəliklərin yerinə yetirilməsini öz üzərilərinə götürürlər:

6.2.1. sosial-iqtisadi siyasətin əsas istiqamətləri üzrə müntəzəm məsləhətləşmələr aparmaq, sosial tərəfdaşlardan ibarət Üçtərəfli Komissiyanın fəaliyyətini gücləndirmək, bu qurumda sosial-iqtisadi bloku əhatə edən dövlət orqanlarının iştirakını təmin etmək;

6.2.2. sosial-əmək münasibətləri və əhalinin məşğulluğu sahəsində milli proqram, qanun və digər normativ hüquqi aktların layihələrini müzakirə etmək, bu sahədə hazırlanan qanunvericilik layihələrini rəy və təkliflər alınması üçün sosial tərəfdaşlara təqdim etmək;

6.2.3. “Həmkarlar ittifaqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq işçilərin əmək, sosial və iqtisadi hüquqlarına dair qanunların və digər normativ aktların layihələri hazırlanarkən, həmkarlar ittifaqlarının mövqeyini nəzərə almaq;

6.2.4. Beynəlxalq Əmək Təşkilatının dəstəyini almış “İşgötürənlər və sahibkar birlikləri haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun qəbul edilməsinə səy göstərmək;

6.2.5. işgötürənlər təşkilatlarının korporativ sosial məsuliyyət sahəsində təşəbbüslərini hərtərəfli dəstəkləmək, “İlin ən yaxşı sosial layihəsi”, “Ən yaxşı kollektiv müqavilə”, “Ən yaxşı sosial-məsuliyyətli müəssisə”, “Peşəsinin ən yaxşı ustası”, “İlin peşəkar gənci” və “Gənclərlə iş üzrə ən yaxşı ilk həmkarlar ittifaqı təşkilatı” müsabiqələrinin birgə təşkil edilməsini nəzərdən keçirmək;

6.2.6. dövlət əmlakının özəlləşdirilməsi zamanı əmək kollektivlərinin maraqlarını tam nəzərə almaq məqsədilə

müəssisələrdə yaradılan komissiyaların tərkibinə həmkarlar ittifaqı nümayəndələrinin daxil edilməsini təmin etmək;

6.2.7. MDB ölkələrinin Parlamentlərarası Assambleyası tərəfindən qəbul olunmuş model qanunlardan və digər normalardan milli qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsində istifadə etmək, bu qurum tərəfindən təsdiqlənən "Səhmdar cəmiyyətləri haqqında" model Qanunun mülahizələrinə əsasən ölkənin səhmdar cəmiyyətlərinin rəhbər orqanlarında işçilərin nümayəndələrinin təmsil olunmasını tövsiyə etmək;

6.2.8. sahibkarların fəaliyyətini ağırlaşdıran yeni qaydalar, o cümlədən qanunvericilikdə yeni vergilər, məcburi dövlət ödənişləri müəyyən edən dəyişikliklər qəbul edilərkən, onların 1 (bir) il sonra qüvvəyə minməsi barədə müddəanın qanunvericiliyə əlavə edilməsinə nail olmaq;

6.2.9. sosial tərəfdaşlıq münasibətlərinin təkmilləşdirilməsi, qanunvericilik və institusional bazanın gücləndirilməsi məqsədilə "Sosial tərəfdaşlıq haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununu hazırlamaq və qəbul edilməsi üçün birgə səylər göstərmək.

6.3. Tərəflər həmkarlar ittifaqlarının və işəgötürənlərin fəaliyyətinə müdaxilə olunmaması ilə bağlı beynəlxalq normalara riayət edilməsinə təminat verir, həmkarlar ittifaqları və işəgötürənlər təşkilatlarının yaradılmasına mane olmur, habelə həmkarlar ittifaqlarının qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş vəzifələrini yerinə yetirmək məqsədilə respublikanın ərazisində fəaliyyət göstərən bütün müəssisə və təşkilatlara daxil olmasına kömək edirlər.

6.4. Tərəflər aşağıdakı məsələlərin həllinə kömək göstərməyi öhdəlik kimi qəbul edirlər:

6.4.1. mülkiyyət və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq, respublikanın ərazisində yerləşən müəssisələrdə sosial-əmək münasibətlərinin sosial partnyorluq prinsipləri əsasında tənzimlənməsi;

6.4.2. iqtisadi imkanlar nəzərə alınmaqla, əmək qanunvericiliyinə nisbətən daha geniş əlavə əmək, sosial-iqtisadi, maddi-məişət və digər münasibətləri əhatə edən sahə (tarif) və ərazi (rayon) kollektiv sazişlərin və kollektiv müqavilələrin bağlanması və həyata keçirilməsi, həmin saziş və müqavilələrin icrasını təmin etmək üçün sahə və ərazi Üçtərəfli Komissiyaların yaradılması;

6.4.3. sahə kollektiv sazişlərin və kollektiv müqavilələrin bağlanılmasına birgə nəzarətin gücləndirilməsi və bu sənədlərin elektron bazasının yaradılması.

6.5. Tərəflər nəzərə alırlar ki, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi sosial tərəfdaşlar tərəfindən razılaşdırılmış göstəricilər üzrə əhalinin həyat səviyyəsinin statistik müşahidəsini daim həyata keçirir və bu Sazişin əlavəsində əks olunan Əsas sosial-iqtisadi göstəricilər üzrə yarım ildə bir dəfə (avqust və fevral aylarında) Tərəflərə məlumat verir.

6.6. Tərəflər sosial-əmək və iqtisadi münasibətlər sahəsində yaranan kollektiv əmək mübahisələrinin (münaqişələrinin) tənzimlənməsi üçün onlardan asılı olan bütün zəruri tədbirləri həyata keçirir, bu sahədə infrastrukturun təkmilləşdirilməsini və birgə əməkdaşlığı təşkil edirlər.

6.7. Hər bir Tərəf qəbul olunmuş öhdəliklərin icrasını təmin edən tədbirlər hazırlayır.

6.8. Tərəflər götürdükləri öhdəlikləri yerinə yetirmədikdə, qanunda nəzərdə tutulmuş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

6.9. Sazişin icrasına nəzarəti Tərəflərin müvafiq komissiyaları həyata keçirirlər və nəticələr hər ilin yekunlarına görə müzakirə edilir.

6.10. Sazişdə dəyişikliklər Tərəflərin qarşılıqlı razılığı əsasında edilir.

6.11. Saziş 2020-2022-ci illər üçün bağlanılır və imzalandığı gündən qüvvəyə minir. Yeni danışıqlar qüvvədə olan Baş Kollektiv Sazişin müddəti başa çatanaqədək bitmədiyi təqdirdə, bu Sazişin müddəti Tərəflərin razılığı ilə 3 (üç) ayadək uzadıla bilər.

6.12. Sazişin icrası və sosial-əmək münasibətlərinin tənzimlənməsi üzrə Tərəflərin fəaliyyətini işıqlandırmaq məqsədilə Tərəflər sosial tərəfdaşlığın inkişafına həsr edilmiş materialları respublikanın kütləvi informasiya vasitələri ilə yayırlar.

6.13. Sazişə daxil edilmiş müddəalar Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrdə başqa hal nəzərdə tutulmayıbsa, mülkiyyət formasından asılı olmayaraq respublika ərazisində fəaliyyət göstərən bütün müəssisə, idarə və təşkilatlara şamil edilir.

Əsas sosial-iqtisadi göstəricilər

Ümumi Daxili Məhsul (mln.manatla).

Əsas kapitalla investisiyaların Ümumi Daxili Məhsulda payı (faizlə).

İdman və turizm sektorlarına yönəldilmiş investisiyaların həcmi (mln.manatla).

Sosial-mədəni tədbirlərə dövlət büdcəsindən ayrılan xərclər (mln.manatla).

Ümumi Daxili Məhsulda faizlə - (hər il may ayının ikinci ionicünlüyü).

Daimi əhalinin sayı (min nəfər) - (hər il may ayının ikinci ionicünlüyü).

Doğulanda gözlənilən ömür uzunluğu (yaş sayı) - (hər il may ayının ikinci ionicünlüyü).

Doğumun ümumi əmsalı (əhalinin hər 1000 nəfərinə).

Ölümün ümumi əmsalı (əhalinin hər 1000 nəfərinə).

Əhalinin təbii artım əmsalı (əhalinin hər 1000 nəfərinə).

Əhalinin hər nəfərinə düşən gəlirlər (manatla).

Əhalinin sərəncamında qalan gəlirlərin real artım sürəti (müqayisə edilən dövərə nisbətən, faizlə).

Hesablanmış ortaaylıq əməkhaqqı (manatla):

nominal (manatla, faizlə artım);

real (faizlə artım);

iqtisadi fəaliyyət növləri üzrə (manatla).

Ümumi Daxili Məhsulda əmək ödənişlərinin xüsusi çəkisi (faizlə).

Təyin olunmuş pensiyalar:

ortaaylıq məbləğ (manatla);

nominal (manatla, faizlə artım);

real (faizlə artım).

İstehlak qiymətləri indeksi (faizlə).

Ailə büdcəsindən qida üçün sərf olunan orta məbləğ (manatla).

İqtisadiyyatda məşğul olanların sayı (min nəfərlə).

İqtisadi fəal əhalinin sayı (min nəfərlə).

Məşğul əhalinin bölgüsü (min nəfərlə):

məşğulluq üzrə (hər il may ayının ikinci ongünlüyü);

İqtisadi fəaliyyət növləri üzrə;

İşsiz əhalinin sayı (min nəfərlə).

İşsiz kimi qeydiyyatda alınmış şəxslərin sayı (min nəfərlə).

Bir iş yeri vakansiyasına düşən işsiz kimi qeydiyyatda alınanların sayı.

İstehsalat xəsarətləri (zədələri), o cümlədən:

ölümlə nəticələnən;

əmək şəraiti ağır və zərərli olan işlərdə və iqlim şəraitinə görə işləmək üçün əlverişli olmayan iş yerlərində işləyənlər.

Əsas növlər üzrə peşə xəstəlikləri (hər il iyun ayının ikinci ongünlüyü).

Layihəli əməyə dair mövcud göstəricilər.

Muzdlı işləyənlərin xüsusi çəkisi (faizlə), o cümlədən qadınların (hər il iyun ayının ikinci ongünlüyü).
